

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.09.1970, sp. zn. 1 Cz 11/70, ECLI:CZ:NS:1970:1.CZ.11.1970.1

Číslo: 39/1971

Právní věta: Za splnění podmínek uvedených v ustanovení § 7 vyhlášky č. 45/1964 Sb. lze ohledně vojenského bytu (bytu ministerstva vnitra) použít ustanovení občanského zákoníku o bytech trvale určených pro ubytování pracovníka organizace.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.09.1970

Spisová značka: 1 Cz 11/70

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Byt, Hospodaření s byty

Předpisy: 99/1963 Sb. § 5

§ 120

§ 132 40/1964 Sb. § 142

§ 175

§ 177

§ 182

§ 184

§ 187

§ 501 41/1964 Sb. § 66

§ 6

§ 67

§ 68

§ 69

§ 70 45/1964 Sb. § 7

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 39/1971 sb. rozh.

Za splnění podmínek uvedených v ustanovení § 7 vyhlášky č. 45/1964 Sb. lze ohledně vojenského bytu (bytu ministerstva vnitra) použít ustanovení občanského zákoníku o bytech trvale určených pro ubytování pracovníka organizace.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 30. 9. 1970, [1 Cz 11/70](#))

Navrhovatel se po rozvodu manželství s odpůrkyní domáhal, aby soud zrušil jejich právo společného užívání bytu a aby určil, že byt bude dále užívat navrhovatel. Uváděl, že tento byt mu přidělila Posádková správa v K. V. v r. 1962.

Okresní soud v Karlových Varech zrušil právo společného užívání bytu, avšak určil, že byt bude dále užívat odpůrkyně, již bylo po rozvodu svěřeno do výchovy nezletilé dítě z manželství účastníků. Soud prvního stupně měl za to, že jde o vojenský byt, takže nejde o byt trvale určený pro ubytování pracovníků organizace ve smyslu ustanovení § 7 vyhlášky č. 45/1964 Sb. a že tedy účastníkům vzniklo k tomuto bytu právo společného užívání podle ustanovení § 175 a násl. o. z., o jehož zrušení rozhoduje soud podle ustanovení § 177 odst. 1, 3 o. z.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané předsedou bývalého Nejvyššího soudu, tak, že rozsudkem soudu prvního stupně, který nabyl právní moci, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Ustanovení § 7 vyhlášky č. 45/1964 Sb., jímž se provádí ustanovení § 184 písm. a) o. z., vymezuje pojem bytu trvale určeného pro ubytování pracovníků organizace taxativním výpočtem; uvádí jako byty trvale určené pro ubytování pracovníků organizace pouze podnikové byty (§ 66 zákona č. 41/1964 Sb.), byty vystavěné v podnikové bytové výstavbě z vlastních volných prostředků podniků (§ 17 a násl. vyhlášky č. 94/1959 Ú. l. ve znění vyhlášky č. 47/1960 Sb. a vyhlášky č. 44/1961 Sb.) a služební byty (§ 67 zákona č. 41/1964 Sb.). Z toho plyne, že vojenský byt nelze bez dalšího považovat za byt trvale určený pro ubytování pracovníků organizace. Neobstojí však závěr soudu prvního stupně, že ohledně vojenského bytu, když totiž nejsou vojenské byty uvedeny v ustanovení § 7 vyhlášky č. 45/1964 Sb., nelze použít ustanovení občanského zákoníku o bytech trvale určených pro ubytování pracovníků organizace.

Zákon č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty, upravuje hospodaření s vojenskými byty (a stejně i s byty ministerstva vnitra) podobným způsobem jako hospodaření s podnikovými byty, tj. s byty trvale určenými pro ubytování pracovníků hospodářských, rozpočtových nebo jiných organizací ve smyslu ustanovení § 66 zákona č. 41/1964 Sb. Ustanovení § 70 zákona č. 41/1964 Sb. zdůrazňuje, že vojenské byty, byty ministerstva vnitra a podnikové byty nepozbývají této své povahy, je-li dům předán do správy organizace bytového hospodářství; vojenskému orgánu, orgánu ministerstva vnitra a organizaci hospodařící s podnikovými byty se zachovává právo podat též návrh na zrušení práva užívat byt. Smyslem této úpravy je podřídit dispozici s vojenskými byty a byty ministerstva vnitra podobné úpravě, jaké podléhá dispozice s podnikovými byty.

Se zřetelem k tomu a vzhledem k ustanovení § 7 vyhlášky č. 45/1964 Sb. je třeba u jednotlivých vojenských bytů (bytů ministerstva vnitra) zkoumat, zda mají také znaky bytů podnikových (§ 66 zákona č. 41/1964 Sb.) nebo služebních (§ 67 zákona č. 41/1964 Sb.). Tak tomu je především u bytů v obytných domech určených výhradně pro ubytování vojáků z povolání (příslušníků ozbrojených sborů ministerstva vnitra v činné službě) a jednotlivých bytů, které vojenská správa (ministerstvo vnitra) získala ze státní bytové výstavby (§ 68 odst. 1 bod 1, § 69 odst. 1 bod 1 zákona č. 41/1964 Sb.). Ojedinele půjde i o byty v objektech ministerstva národní obrany (ministerstva vnitra), určené pro ubytování vojáků z povolání (příslušníků ozbrojených sborů ministerstva vnitra v činné službě) pověřených střežením objektů nebo povinných v nich bydlet z jiných služebních důvodů.

Naproti tomu znaky podnikových nebo služebních bytů nemají vojenské byty (byty ministerstva vnitra) uvedené v ustanovení § 68 odst. 1 bod 2 (§ 69 odst. 1 bod 2) zákona č. 41/1964 Sb.; o trvalém určení těchto bytů pro ubytování vojáků z povolání (příslušníků ozbrojených sborů ministerstva

vnitř v činné službě) nelze hovořit již vzhledem k tomu, že tyto byty pozbývají svou výjimečnou povahu (vojenských bytů a bytů ministerstva vnitra) ze zákona za podmínek uvedených v ustanovení § 68 odst. 2 (§ 69 odst. 2) zákona č. 41/1964 Sb.

Byt užívaný účastníky v daném případě byl navrhovatelí přidělen rozhodnutím Posádkové správy v K. V. Soud prvního stupně nezkoumal ovšem podrobněji - a v tom je jím provedené řízení neúplné - zda jde o vojenský byt ve smyslu ustanovení § 68 odst. 1 bod 1 zákona č. 41/1964 Sb. Pokud šlo o takový byt, který má také znaky podnikového bytu, pak by k němu účastníkům právo společného užívání nevzniklo (§ 182 o. z.). Jestliže účastníkům nevzniklo právo společného užívání bytu podle ustanovení § 501 a § 175 odst. 1 o. z., nemohl by soud rozhodovat o jeho zrušení podle ustanovení § 177 odst. 1 a 3 o. z. V takovém případě by byl od počátku subjektem práva osobního užívání bytu pouze navrhovatel a odpůrkyně by užívala byt odvozeně na základě rodinného vztahu k navrhovatelí. Zrušením tohoto rodinného vztahu - rozvodem manželství účastníků - odpadl by odpůrkyni právní důvod dalšího užívání bytu a navrhovatel by mohl podat proti odpůrkyni žalobu na vyklizení bytu (nikoli tedy návrh na zrušení práva společného užívání bytu a určení, kdo bude nadále uživatelem bytu podle ustanovení § 177 odst. 1 a 3 o. z.). V takovém případě by bylo povinností soudu dát navrhovatelí poučení podle ustanovení § 5 o. s. ř. o případné změně návrhu. Práva odpůrkyně by byla chráněna jen v rozsahu předpokládaném ustanovením § 187 odst. 1 o. z.; k tomu, že nezletilé dítě účastníků bylo pro dobu po rozvodu jejich manželství svěřeno do výchovy odpůrkyně, popř. k nepříznivému zdravotnímu stavu odpůrkyně, by mohl přihlížet národní výbor při rozhodování o přidělení náhradního bytu odpůrkyni.

Soud prvního stupně, který vycházel z jiného právního názoru a v důsledku toho nezjistil úplně skutečný stav věci, porušil v řízení a při rozhodování zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1 a § 132 o. s. ř. v souvislosti s ustanovením § 175 odst. 1, § 177 odst. 1 a 3, § 182 a § 501 o. z., § 7 vyhlášky č. 45/1964 Sb. a § 68 odst. 1 bod 1 zákona č. 41/1964 Sb.